מחמיץ, והחיטים הקלויות הרי הן כאפויות. מכל מקום חיישינן **דילמא לא בשיל** [לא נקלה] הקמח **שפיר**. ועדיין הוא בא לידי חימוץ.

ואף דאין הקמח מחמיץ כשהוא נחלט ברותחין, הדרך ליתנו לתבשיל קודם שהרתיח.

מ-א- **אמר רב יוסף**: אין החליטה ברותחין מועילה למנוע מחימוץ, אלא כשהוא נותן לתוך הרותחין כל חיטה בפני עצמה. אבל **לא ליחלוט** [יחלוט] **איניש תרי** גרעיני **חיטי בהדי הדדי. דלמא אזלא חדא** חיטה, **ויתבא בציריא דחברתה** [תשב על הסדק של החטה השניה] ותכסנה. **ונמצא דלא סליק להו דיקולא דמיא** [לא מגיעה רתיחת המים] **מארבע רוחתא** [מארבעת צידי החיטה], וממילא **אתי לידי חימוץ.**

ואמר אביי: לא ליחרוך [לא ישרוף] **איניש** על האש **תרי שבולי בהדי הדדי. דלמא נפקי מיא מהאי** שבולת, **ובלע אידך** שבולת מהמים שנפלטו מהראשונה. וקודם שתספיק להחרך, **אתיא לידי חימוץ.**

אמר ליה רבא: אי הכי, אפילו שבולת **חדא נמי** לא יחרוך. משום דניחוש, **דלמא נפיק** מים **מהאי רישא** [מקצה אחד של השבולת], **ובלע אידך** רישא ממים אלו, ויחמיץ מחמתם.

אלא אמר רבא: אין לחשוש כלל שהמים היוצאים מהשבולים עצמם יגרמו לחימוץ. משום **דמי פירות נינהו. ומי פירות אין מחמיצין!** הלכך מותר לחרוך אף שני שיבולים יחד.

והדר ביה אף **אביי מהחיא**, וחזר להתיר. ולא מטעמיה דרבא, אלא מטעם אחר. משום **דכל** מים **אגב מדלייהו** [אגב נפילתם], **לא מחמצי!** שאין המים מחמיצים אלא כשהם קיימים ועומדים על החטים. אבל תוך כדי דרך נפילתם, אינם מחמיצים.

דהא אמר אביי: האי חצבא דאבישנא [כד שמייבשים בו חיטים בתנור, ועושים מהן "קליות"] — אם הכד **סחיפא** [הפוך כשפיו למטה], **שרי!** ומותרות הקליות שנעשו בו בפסח. משום שהמים הנפלטים מן החטים על ידי חום התנור, נופלים מחוץ לכד. ואין הם מחמיצים בדרך נפילתם.

אבל בחצבא **זקיפא** [כשהכד זקוף ופיו למעלה], **אסור!** לפי שהמים נופלים חוזרים ונבלעים בחיטים, ומחמיצים אותן. שהרי הם קיימים ונשארים בתוך הכד.

אלמא, סבר אביי, כל שהמים הם באמצע נפילתם, אינם מחמיצים. והדר ביה ממה שאסר לחרוך שתי שבולים יחד.

ורבא אמר: אפילו אם נתן את החטים בחצבא **זקיפא, נמי שרי** לאוכלן. משום שהמים הנפלטים מהן, **מי פירות נינהו. ומי פירות אין מחמיצין!**

תנו רבנן: אין לותתין [שורים במים]

נשתנה צורתו מצורת מים. אבל במים גמורים, חיישינן אף בכל שהוא. ר"ן.

ודעתו היא שהמלח הוא תולדת המים. ודבר זה נידון בהרחבה בפוסקים. **והרמב"ם** בפרק י מטומאת אוכלין הלכה ב כתב, דדינו כמי פירות.

שעורין בפסח קודם טחינתם! משום שעלולות הן בכך לבוא לידי חימוץ, אם יתבקעו(1).

ובדיעבד, אם לתת — אם **נתבקעו** השעורין מחמת ניפוח המים, ודאי ממהרות הן להחמיץ, **ואסורות**.

אבל אם **לא נתבקעו**, הרי הן **מותרות**.

רבי יוסי אומר: אם הוא רואה שנתנפחו והן עומדות להתבקע, הרי הוא **שורן בחומץ**, ובכך הן ניתרות. לפי שה**חומץ צומתן** [מחזק אותן], ואינו מניחן להחמיץ(2).

אמר שמואל: אין הלכה כרבי יוסי! ואם נתבקעו לבסוף, אין החומץ מצילן מחימוץ.

אמר רב חסדא, אמר מר עוקבא: הא דשנינו "נתבקעו אסורות", **לא** רק אם **נתבקעו ממש** נאסרו. **אלא כל** שהתנפחו במדה כזו **שאילו** הוא **מניחן על פי חבית** של יין ומחמת ריח היין **הן נתבקעות מאליהן**, הרי הן באות לידי חימוץ(3).

ושמואל אמר: אין השעורים נאסרות אלא אם **נתבקעו ממש**.

שמואל עבד עובדא בדורא דבי בר חשו [בכפר של איש ששמו "בר חשו"], והתיר שם שעורין שהתנפחו על ידי שרייתן, ועדיין לא נתבקעו. ואפילו שאילו היה מניחים אותן על חבית היו מתבקעין מאליהם. ולא אסר אלא כשנתבקעו **ממש**.

אמר רבה: בעל נפש [חסיד, ירא שמים החרד על נפשו] **לא ילתות** בפסח! וקא סליק אדעתין דבשעורין איירי.

ותמהינן: **מאי אירייא "בעל נפש"**, דמשמע דאינו אלא חומרא בעלמא? והא מעיקר הדין הוא. **ואפילו לכולי עלמא נמי** אסור ללתות שעורין, ולא דוקא ל"בעל נפש". **דהא תניא: אין לותתין** לכתחלה **שעורין בפסח!**

ומשנינן: **הכי קאמר**: מן הדין אין אסורה לתיתה אלא בשעורים. אבל **בעל נפש, אפילו**

---

1. ולכאורה, הא דאין ללתות לכתחלה, הוא דוקא בפסח. דחיישינן שמא יתבקעו, ויעבור על "בל יראה". אבל קודם הפסח, למה יאסר? אך מוכח לא כן מסוגיין. דאם כן, מאי קאמר רבא ד"מאן דלא לתית, אכיל נהמא דעיפושא": הא יכול ללתות קודם הפסח. **שפת אמת**.

וכתב, דאפשר קאי על מצת מצוה, שצריכה שימור לשם מצה. ואם לתת והביאה למצב שיכולה להחמיץ, הרי באותו הזמן לא היתה משומרת.

2. ומדברי **הרא"ש** משמע, דמתיר רבי יוסי אף אם לבסוף נתבקעו.

אבל **רבינו דוד** כתב, דאם לבסוף נתבקעו, לא התיר רבי יוסי. אלא דפליגי היכא דלא נודע לנו בודאות אם נתבקעו מחמת החימוץ, או לא. דלחכמים, אסרינן להו אף אם שראן בחומץ, עד שלא יודע בבירור שלא נתבקעו. ולרבי יוסי, תלינן מחמת החומץ שלא נתבקעו.

והר"ן כתב, דתנא קמא סבר, דאף אם נתבקעו אכתי אפשר שהחמיצו. ומה שלא נתבקעו הוא משום שהחומץ צומתן.

3. וגירסת **רבינו חננאל** היא: **כל שאילו מניחן על פי אבוב של קלאים, והן מתבקעות!** והוא כלי מנוקב שבו עושים קליות על גבי האש.

חיטין דשרירי [שהן קשות יותר משעורים ואינן באות במהרה לידי חימוץ], נמי **לא ילתות.**

אמר ליה רב נחמן לרבה: **מאן דציית ליה לאבא** [הוא "רבה". וקראו "אבא" שהוא לשון רבנות], ולא ילתות חטים בפסח, הרי **אכיל נהמא דעיפושא** [פת מעופשת]! לפי שבלא לתיתה, אי אפשר להסיר יפה את קלפת החטים, ואין סולתם נקיה.

וקסבר רב נחמן, שאין שום חשש בלתיתת חטים. ואף לבעל נפש ראוי לעשות כן. **דהא בי רב הונא לתתי** חטים בפסח. וכן **בי רב אבין לתתי** חטים בפסח.

ורבא אמר: לא לבעל נפש בלבד אין ראוי ללתות, אלא מעיקר הדין **אסור** לכל אדם **ללתות** חטים בפסח.

ומקשינן: **אלא הא דתניא** "**אין לותתין שעורין בפסח**", הרי משמע, דוקא **שעורין הוא דלא** לותתין, **הא חיטי שרי** ללתות. וקשיא לרבא דאסר אף בחטים.

ומשנינן: על דרך **לא מיבעיא קאמר** כן תנא דברייתא. **לא מיבעיא** למימר **בחיטין** דאסור ללותתן. **דכיון דאית ביה** בחטים **ציריא** [סדקים], **עיילי בהו מיא** ובאות לידי חימוץ. **אבל שערי** [שעורין] **דשיעי** [שהן חלקות בלא סדקים] ואין נבלעים המים בתוכן, **אימא שפיר דמי** [מותר] ללתותן. **קא משמע לן**, דאף שעורין לא ילתות! משום שעל ידי הניפוח, עלולות הן להתבקע ולהחמיץ.

לבסוף, **הדר** [חזר בו] **ואמר רבא**: **מותר ללתות** חטין לכתחלה! והוכיח כן מהא **דתניא**: **יוצאין** בין **בפת נקיה**, ובין **בהדראה** [פת קיבר]! ושפיר קרינן בתרוייהו "לחם עוני".

והרי לא משכחת לה פת נקיה, בלא שלתתו את החיטין קודם טחינתם. אלמא, לותתין חטים לכתחלה(4).

איתיביה רב פפא לרבא: **הקמחין והסלתות** [קמחים נקיים] **של נכרים**, אם הם **של כפרים**, הרי הם **טהורים**! לפי שאין בני הכפרים מקפידים על סולת נקיה ביותר, ואינם לותתים במים את החיטים קודם טחינתם. וכיון שלא ניתנו במים, אין הם מקבלים טומאה. שאין האוכל מקבל טומאה, אלא אם כן הוכשר על ידי משקין.

אבל קמחים וסלתות **של כרכים, טמאין**! שדרך בני הכרכים ללתות את החטים במים. וכיון שהוכשרו במשקין, חיישינן שמא נטמאו.

ואסיק רב פפא לקושייתו: קמחים וסלתות **דכפרים, מאי טעמא** טהורים הם? — וכי **לאו משום דלא לתתי** ולא הוכשרו במשקין? ואפילו הכי **קא קרי להו** "**סולת**". וסולת היינו קמח נקי. אלמא, אף בלא לתיתה משכחת לה "פת נקיה". ואם כן, איך הוכיח רבא דלותתים חטים מדקתני "יוצאין בפת נקיה"? והא מיתוקמא שפיר אף בלא לתיתה. וכגון שעשאה מסולת.

---

4. צריך עיון, מנלן דמותר אף ללתות לכתחלה. דלמא דוקא אם לא נתבקעו מותרים בדיעבד, כדאיתא לעיל.

ונראה, דמדקתני בהמשך הברייתא, "אף על פי שיוצאין בסריקין המצוירין, אם עשאן מותרים", משמע דדוקא הם חלוקים בין

והשיבו רבא: לעולם לא משכחת ״פת נקיה״, אלא בחיטין שנלתתו. אבל בלא לתיתה אינה קרויה ״סולת״. והא דקתני ״של כפרים טהורים״, **תרגומא אקמחא**! ולא קאי אלא על ״קמחים״, ולא על ״סלתות״. והא דקתני ״סלתות״, על של כרכין קאי, שדרכם ללתות.

בתר דנפיק רבא מבי מדרשא, נצטער רב פפא **ואמר** לעצמו: **מאי טעמא** לא זכרתי לדחות את דברי רבא ממקום אחר? ואמאי **לא אימא ליה** [לא השבתיו] **מהא דאמר רבי זירא, אמר רב ירמיה, אמר שמואל: חיטין של מנחות אין לותתין אותם**! כדי שלא יבואו לידי חימוץ. והמנחות אינן באות אלא מצה.

והרי המנחות באות מן הסולת. ואף על גב דאין לותתין אותן, **קא קרי להו ״סולת״**! אלמא, משכחת לה פת נקיה אף בחיטין שלא נלתתו(5).

הדר אמר רבא: לא די שמותר ללתות את החיטים לצורך המצות בפסח, אלא **מצוה ללתות** אותן. לפי **שנאמר** ״**ושמרתם את המצות**״. ודרשינן, שתהא המצה משתמרת מחימוץ לשם מצה. **ואי לא דבעי לתיתה** במים, **שימור** החיטין לשם **מאי** איצטריך ליה? והרי בלא מגע מים, אינן יכולות לבוא לידי חימוץ, ולא שייך בהן שמירה מחימוץ.

ואי תאמר דעל **שימור דלישה** קאמר קרא שישתמר לשם מצה — הא ליכא למימר הכי. דהא **שימור דלישה לאו שימור הוא**! כלומר, לא די בשימור הבצק בלבד. שהרי מוכח מדברי רב הונא, דאף שימור החיטין קודם שנילושו צריך להיעשות לשם מצוה.

דאמר רב הונא: **בצקות של נכרים** [שנילושו על ידי נכרים, ואפאן הישראל], **אדם ממלא כריסן מהן** בליל פסח! ולא חיישינן בהם שמא החמיצו. לפי שאפשר

לכתחלה ודיעבד. אבל פת נקיה מותרת אף לכתחלה. **צל״ח**.

5. ויש לדקדק, למה לא פריך מעיקר מימרא דשמואל, שאסר ללתות חיטין למנחות. וכל שכן דלמצה אסור. שהרי חמירא ממנחות, משום דליתא במקום זריזין, וכדאיתא לעיל לגבי פושרין.

ואפשר דרבא פליג אשמואל, וסבר דאף במנחות מותר ללתות. **מהרש״א**.

ויעוין **בנודע ביהודה** [תניינא אורח חיים סימן עט] שכתב, דעדיין קשיא בדברי **הרמב״ם** שפסק כרבא במצה, שמותר ללותתה. ובמנחות כתב, שאין לותתין אותן.

וכבר עמד על זה **רבינו פרץ**. וכתב דדוקא לענין פושרין שצריך בהם זריזות מרובה, התרנו במנחות ואסרנו במצה. אבל לתיתה שאינה צריכה זריזות מרובה, שרי במצה. אבל במנחות אסור, משום שאין נעשית בעזרה, אלא בבית הישראל. והוא אינו זהיר במנחות כמו במצה. משום דאיסור חמץ בפסח חמיר ליה טפי, שהוא בכרת. וגם כיון דעיקר הקרבת המנחות היא בכהנים, לא רמי הישראל אנפשיה ליזהר בהן כל כך.

וכן כתב **הנודע ביהודה** שם, לפרש בדעת **הרמב״ם**. עוד כתב, דמצה עדיפה, משום שיש בה דין שימור משעת קצירה.

ויעוין **בפני יהושע** שהוסיף בזה, דאם נתבקעו החטים על ידי הלתיתה, ודאי מחמיצות. ולכך אסורה הלתיתה במנחות, משום שאסור להביאן לידי חימוץ [אף קודם שנתקדשו בכלי].

להכיר על פי סימנים, שלא באו לידי חימוץ[6]. שאם לא הכסיפו, ואין בהם קרני חגבים, בידוע שלא החמיצו[7].

ובלבד שיאכל כזית מצה שנשתמרה לשם מצוה **באחרונה!** שאף על פי שאין בבציקות הנכרים משום חשש חמץ, אין יוצאין בהם ידי חובת מצה. שהרי לא נעשו לשם מצוה[8].

ואותו כזית מצה השמורה לשמה, יאכל באחרונה. לפי שעיקר חובת אכילת המצה היא עם קרבן הפסח. כדכתיב "על מצות ומרורים יאכלהו". והפסח נאכל על השובע. כדתנן: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן! שצריך לאוכלו בסוף הסעודה, ואין לאכול אחריו שום דבר[9].

ומסיק רבא לראייתו: **באחרונה, אין!** דוקא אם אכל לבסוף כזית מצה השמורה לשמה יצא. אבל **ב**אכילה **הראשונה** שאכל מבציקות הנכרים, **לא** יצא ידי מצה.

מאי טעמא? הלא הוא **משום דלא עבד בהו שימור** לשמה.

ואי אמרת דסגי בשימור הבצק, אמאי אין יוצא בהן? **והא** מצי **לעביד ליה** לבצק **שימור** לשמה מצוה לאחר שבאו ליד הישראל, **מ**מלאכת **האפייה ואילך!** וכגון

---

6. **רש"י**. ותמה **הרמב"ן**, איך לא נחוש לכלי הנכרים. וכן שמא עירב בהם הנכרי חמץ, ועדיין לא נשתהו עד שיתפשט הסידוק בכל הבצק.

ורבינו חננאל פירש, דאיירי כשלשן הנכרי בפני הישראל, וראה שכל מעשיו נעשו בהכשר. אלא שלא שמר אותם לשם מצת מצוה.

7. **והרמב"ם** בפרק ה הלכה ח כתב: נאמר "ושמרתם את המצות", כלומר הזהרו במצה, ושמרו אותה מכל צד חימוץ!

וכתב **המגיד משנה**, שלא נזכר בדבריו שום חילוק בין מצה של הלילה הראשון, למצה שאדם אוכל בשאר ימי הפסח.

והסיק, דלכתחלה ראוי לשמור את כל המצות. מיהו בלילה הראשון הוא לעיכובא.

וצריך לומר לפי זה, דהאי "בציקות של נכרים", איירי באין לו אלא כזית אחד של מצה שמורה. והתירו לו לאכול קודם מבצק הנכרים, כדי שיאכל כזית מצה על השובע. **ביאור הלכה** סימן תס.

8. וכתב **הרשב"א** [הובא **במגיד משנה** פרק ה הלכה ח] דאף אם ישראל עומד על גביו לא מהני. וכן הביא **הבית יוסף** סימן תס מדבריו בתשובה, דלא מהני. משום דנכרי עביד אדעתיה דנפשיה.

ויעוין שם, שדן לגבי חרש שוטה וקטן, אי מהני גדול עומד על גביהם. וכתב בשם **רבינו יונה**, דכל מידי דאפשר על ידי שליח מהני עומד על גביו. דחשיבא כוונת העומד ככונת עושה המעשה. ולפי זה מהני אף במצה.

ודעת **רב האי** [הובא בטור שם], דאף בנכרי מהני ישראל עומד על גביו. וכן כתב **הריטב"א** בשם **הרא"ה**.

ודעתם היא, דלא בעינן עשיה לשם מצוה, אלא צריך שהשימור ייעשה לשמה. ואם עומד הישראל ושומרו לשם מצה, סגי בכך. אף דאין העשיה לשמה. ויעוין **בביאור הלכה** ובשער **הציון** שם.

9. **והריטב"א** כתב, דלרבותא נקט "באחרונה". וכל שכן דיצא אם אכלה בתחלה.

בעריכת הבצק, ובקיטופו [החלקת פניו], ובהכנסתו לתנור[10].

אלא לאו, שמע מינה, אף **שימור מעיקרא** [בחיטים עצמן] **בעינן** לשם מצוה! אלמא, צריך ללתות אותן. שהרי בלא לתיתה אינן יכולות לבוא לידי חימוץ. ולא שייך שימור אלא רק בדבר שעלול להחמיץ. ובלא שימור לשם מצה, אינו יוצא בהן[11].

ודחינן: **וממאי** דבעינן שימור אף בחיטין? **דילמא** סגי בשימור הבצק. **ושאני התם** בבציקות הנכרים דאין יוצא בהן, משום **דבעידנא דנחית** הבצק לחשש חמץ והוא כבר צריך **שימור, לא עבד לה** הישראל **שימור** לשמה! ואף אם ישמור את הבצק מכאן ואילך, לא סגי בזה. וצריך שימור לשמה מנתינת המים לקמח, לפי שמאז מתחיל חשש החימוץ[12]. **אבל היכא דבעידנא דנחית** הבצק לתורת **שימור, עביד לה שימור**, אין **הכי נמי דבשימור דלישה** בלבד **הוי שימור**, ואין צריך שימור אף בחיטים.

ואף דנדחתה ראית רבא, **אפילו הכי לא הדר ביה רבא** ממה שאמר דבעינן שימור אף קודם הלישה[13].

שהרי מצינו, **דאמר להו** רבא **להנהו דמהפכי כיפי** [לאותם שהופכים את העומרים, ומאלמים אותם לאלומות]: **כי מהפכיתו** את החיטין של מצות הפסח, **הפיכו** אותן[14]

---

10. ולא מסתבר ליה לרבא לאוקמא לקרא, בשימור דמלישה ואילך, כדדחי בסמוך. דלזה לא איצטריך קרא, דעל כרחך יש לו לשומרם, כדי שלא יחמיצו. **ר"ן**.

[וצריך עיון, דהרי איצטריך קרא לפסול בציקות נכרים, ולא לסמוך על כך שאין בה סימני חימוץ. או לפסול אף היכא דהישראל רואה שנעשה בכשרות, כדאיתא בראשונים].

11. **והרמב"ן** פירש, דמודה רבא דאף בלא לתיתה איכא שימור, בכך ששומרן שלא יפלו עליהם מים. וכדמוכח בסמוך. אלא סבר רבא, דכיון דכתיב "ושמרתם", מותר להביא אותם לידי צורך שימור. ואדרבה, כמה שיותר מביאן לכך, הרי הוא יותר מקיים "ושמרתם". וכיון דסבר דאפשר לשמור מחימוץ אף בלתיתה, מצוה היא ללותתן. אבל אינו מעכב בדיעבד.

12. ולפי זה, אף דלא קיימא לן כרבא, מכל מקום אם נפלו בדיעבד מים על החטים, או שלתתן, צריך לשומרם אז לשם מצה. ואם לא עשה כן לשם מצה, אין יוצא בהם. ואף אם ברור לנו שלא נתחמצו. **רבינו דוד**.

13. **רש"י**. ודקדק לומר דדוקא מזה לא הדר. אבל מעיקר דינו, דמצוה בלתיתה, הדר ביה. ואולי הוא משום קושית התוספות [הובאה בהערה 14]. ולא ניחא ליה **לרש"י** בתירוץ **התוספות. צל"ח**.

14. וקשה, אם צריך שימור אף בשעת היפוך, על אף שאין אז מים על החיטים, היכי מוכיח לעיל רבא דמצוה ללתות, מכך דבעינן שימור דמעיקרא.

ויש לומר, דודאי עיקר השימור הוא כדי שלא יחמיץ. ואם לא היה שימור זה בדגן בסופו, דהיינו בזמן הלתיתה, לא היה רבא מצריך שימור מתחלת הדיגון. אך מאחר שעיקר השימור נוהג אף בדגן בלתיתתו, צריך שימור אף קודם לכן, משעת ההיפוך. **תוספות**.

ויעוין בהערה 11, בדרך **הרמב"ן** בזה.

לשום מצוה(15) דמצה(16)!

אלמא, קסבר רבא: הא דכתיב "ושמרתם את המצות" — **שימור מעיקרא** בעינן, אף בעודן חיטים. **ומתחלתו** של עסק המצה **ועד סופו, בעינן** שתהא המצה משתמרת לשם מצוה(17).

מ-ב ואף **מר בריה דרבינא, מנקטא ליה אימיה** [החזיקה לו אמו] את החיטין לצורך הפסח, **בתוך ארבי** [עריבות, קערות]! שכבר מתחילת קצירתן שמרה את החיטין לשם מצוה.

ההוא ארבא דחיטי [ספינה הטעונה חיטים], **דטבעה** קודם הפסח **בנהר** ששמו "**חישתא**". והחמיצו החטים במים, ואחר כך נמשו. **שריא רבא לזבוני** חיטים **לנכרים.**

איתיביה רבה בר ליואי לרבא: תניא: **בגד שנארג** בו חוט של כלאים, **ואבד בו** [לא ניכר בו] אותו חוט **הכלאים** — **הרי זה לא ימכרנו לנכרי!** ואף על פי שכלאים דעלמא מותרים במכירה, הכא שאני. דכיון שאין ניכרים בו הכלאים, חיישינן שמא ימכור נכרי בגד זה לישראל אחר, ויכשל הישראל בלבישת כלאים.

וכן **לא יעשנו** לבגד זה, **מרדעת לחמור!** דכיון שאין ניכרים בו הכלאים, חיישינן

---

15. והגירסה **ברי"ף** "הפיכו לשום **מצה**". ויעוין **בערוך השלחן** סימן תנג סעיף כ, שכתב בדעת **הרי"ף** ו**הרמב"ם**, דאין דין שימור לשם מצות מצה. אלא הוא דין שימור מחימוץ [שהרי לא חילקו בשימור, בין כזית ראשון לבין מצה של שאר ימות הפסח. ויעוין בהערה 7].

וכבר כתב כן **הקרן אורה** [מנחות מב א]. אלא שהוסיף, דאף לדיעה זו ודאי בעינן שימור למצה של פסח. ולא סגי בשימור מחימוץ סתם. וכדמוכח מחלות תודה ורקיקי נזיר שאין יוצאים בהם. אלא שאינו דין כונה, כי אם צריך שישמור על דעת מצת פסח, ולא סגי אם נשמר מאליו או לשם דבר אחר.

[ויעוין **בצפנת פענח** שמדמה ענין זה לפסול היסח הדעת בקדשים, דלריש לקיש הוא פסול הגוף].

16. ויעין **בצפנת פענח** שכתב לפרש על פי **פסקי תוספות** במנחות, דהתבואה השוכבת על הארץ מחמיצה אף במחובר. ולכן היו מעמידים את השבולים, כדי שלא יחמיצו. וכיון דהוי בזה שימור מחימוץ, היה צריך להיעשות לשמה.

17. וכתבו רוב **הראשונים**, דאין זה אלא למצוה בעלמא. **והרמב"ן** נסתפק בזה. ולצד הא' בדבריו, מעכב השימור בדיעבד, אף בשעת היפוך העומרים.

ו**בשאילתות** איתא, דאין יוצאים ידי חובה אלא אם שמר מחימוץ משעה שנפל מים עליהם. מיהו מסוף דבריו משמע, שהשימור מעכב כבר משעת הטחינה. וכן פירש **הבית יוסף** בדעתו. והיינו כמנהג צרפת ואשכנז לשומרם משעת טחינה, משום שהם קרובים אז אל המים [בריחים של מים].

וגם **הר"ן** כתב, דמשמע שצריך השימור להתחיל קודם הלישה. ואם שמר רק מלישה ואילך לא יצא.

אבל **הט"ז** שם סק"א פירש בדעת **השאילתות**, דאין דין שימור לשמה בטחינה. אלא דבלא שימור חיישינן לחימוץ, שמא נפלו מים לקמח. ושני דיני שימור נפרדים הם. שימור מחימוץ, ושימור לשם מצוה.